

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Investigation of the Attitudes of Physical Education and Sports Teachers Towards Inclusive Education

Meliha ÖZEN¹, Faruk ALBAY²

¹Hacı Ekrem Şerife Yazaroğlu Anadolu İmam Hatip Anadolu Lisesi, Antalya
• arasmeliha@icloud.com • ORCID > 0000-0001-9583-1090

²Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, Samsun
• faruk.albay@omu.edu.tr • ORCID > 0000-0001-9994-7058

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 25 Ekim/October 2024

Kabul Tarihi/Accepted: 27 Mart/March 2025

Yıl/Year: 2025 | **Cilt – Volume:** 16 | **Sayı – Issue:** 1 | **Sayfa/Pages:** 01-20

Atıf/Cite as: Özen, M., Albay, F. "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 16(1), Nisan 2025: 01-20.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Faruk ALBAY

Etik Kurul Beyanı/Ethics Committee Approval: "Araştırma için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 30.12.2022 tarihli ve 2022-11-33 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır."

Yazar Notu/Author Note: "Bu çalışma Özen (2024), "Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kaynaştırma eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir."

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

ÖZ

Bu araştırmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bazı değişkenlere göre kaynaştırma eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Antalya ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda en az 1 yıl boyunca ilköğretim, ortaokul ya da lise kademesinde görev yapan 96'sı kadın, 106'sı erkek olmak toplam 202 beden eğitimi öğretmeni oluşturulmuştur. Verilerin toplanmasında, "Kişisel Bilgi Formu" ile "Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeği (KETÖÇ)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin demografik özelliklerine ait bulgular için betimsel analiz (frekans ve yüzde analizi) yapılmıştır. İlişkisel örneklerde ortalama puanların karşılaştırılması için tek yönlü ANOVA, anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için de Post-hoc Tukey testi uygulanmıştır. Araştırma bulgusuna göre, beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarında cinsiyet ve ailede veya yakın çevrede engelli birey durumuna ve engel türüne göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bununla birlikte araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin yaş, mezun olunan bölüm, mesleki deneyim, görev yapılan kademe, çocuk sahibi olup olmama ve ailesinde ya da yakın çevresinde engelli birey bulunup bulunmama durumuna göre kaynaştırmaya yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak kadın beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitime yönelik tutumlarının erkek beden eğitimi öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca görme engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitime yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu kaydedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Kaynaştırma Eğitimi, Öğretmen, Tutum.

INVESTIGATION OF THE ATTITUDES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS TOWARDS INCLUSIVE EDUCATION

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the attitudes of physical education and sports teachers towards inclusive education according to some variables. The sample of the study consisted of a total of 202 physical education teachers, 96 female and 106 male, who have been working at the primary, secondary, or high school

level for at least 1 year in schools affiliated with the Ministry of National Education in Antalya province in the 2022-2023 academic year. 'Personal Information Form' and "Inclusive Education Attitude Scale (IEASC)" were used to collect the data. The SPSS package program was used to analyze the data. Descriptive analysis (frequency and percentage analysis) was performed to determine the findings related to the demographic characteristics of the physical education teachers participating in the study. One-way ANOVA was used to compare the mean scores in unrelated samples and the post hoc Tukey test was used to determine the difference between groups. According to the research findings, there was a significant difference in the attitudes of physical education teachers towards inclusion according to gender, the status of disabled individuals in the family or in the immediate environment, and the type of disability. However, no significant difference was found in the attitudes of the physical education teachers participating in the study towards inclusion according to age, graduated department, professional experience, level of employment, whether they have children or not, and whether they have disabled individuals in their family or close environment. In conclusion it was determined that female physical education teachers exhibited more positive attitudes towards inclusive education compared to their male counterparts. In addition, it was noted that the attitudes of physical education teachers with visually impaired relatives towards inclusive education were higher.

Keywords: Physical Education, Inclusive Education, Teacher, Attitude.

GİRİŞ

Normal gelişim gösterebilir veya göstermez, her birey eğitime hakkına sahiptir. Kanunlarda, kanun hükmünde kararname ve yönetmeliklerde bu durum açıkça belirtilmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2020). Dolayısıyla birey doğuştan itibaren eğitime hakkına sahip olarak dünyaya gelmektedir (Algan ve Algan, 2013). Eğitim hakkı, sosyal olan bir devlette temel bir insan hakkıdır ve tüm vatandaşların eşit düzeyde eğitime hakkından yararlanması amaçlanmaktadır (Şişman, 2014; Binbir ve Arastaman, 2021). Özel eğitim ya da kaynaştırma eğitimi kanunlarla bireylere tanınmış bir haktır ve ihtiyaç duyan tüm bireyler bundan yararlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 1997; Yılmaz ve Melekoglu, 2018; Yılmaz, 2022). Bu kapsamda idarecilerden öğretmenlere kadar bütün eğitimcilerin gerekli bilgilere hâkim olması, kaynaştırma eğitimi boyutunda ise gerekli farkındalığa sahip olarak kalite bir eğitim-öğretim sunulması önemlidir. Bu araştırmada, bazı faktörler incelenerek beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin davranışları ne yöndedir? Sorusuna cevap aramaya çalışılmıştır.

Tarihsel süreçte ele alınan kaynaştırma eğitiminin, Dünya'da 1700'lü senelerden itibaren özel eğitim ismi altında, 1900'lü yıllardan sonra ise kaynaştırma eğitimi olarak meydana geldiği görülmüştür (Gearheart ve ark., 1996; Wood, 1998; Akçamete, 2010). Türkiye'de ise 16. yüzyıldan itibaren Osmanlı İmparatorluğu döneminde özel eğitim olarak bahsedilen bu sistem, 1983 yılı itibarıyla kaynaştırma eğitimi olarak yürütülmektedir (Batu, 2000; Millî Eğitim Bakanlığı, 2010; Yazıcıoğlu, 2018).

Kaynaştırma (entegrasyon) kavramı, özel bireylerin normal düzeyde gelişim sergileyen bireylerle aynı dersliklerde eğitim ve öğretime devam etmesi olarak ifade edilmekte olup özel bireylerin psikososyal boyutta ilişkiler kurmasını kolaylaştırıcı ve destekleyici etkiler sunan, normal düzeyde gelişim gösteren fertlerden farklılık gösteren ve tipik gelişim sergileyen bireylerin okul aracılığıyla eğitim ve toplumsal boyutlarda fırsatlar yakalamasını sağlayan bir felsefe olarak tanımlanmıştır (Karadeniz 2002; Rudd 2002). Lindsay (2007) açısından kaynaştırma eğitimi, özel gereksinime gereksinim duyan öğrencilerin eğitim vasıtasıyla bireysel yetkinliklerinin gelişmesine destek olan bir planlama olarak açıklanmıştır. Zigmond ve Kloo (2009) ise kaynaştırma eğitimi, yaşlılarından farklılık sergileyen bireyleri, yaşlıları ile bir arada tutmayı amaçlayan sosyal ve eğitsel uygulamalar bütünü olacak şekilde vurgulamıştır. Bu bilgilerden yola çıkarak, kaynaştırma eğitimi uygulamalarının normal olarak ifade edilen fertlerde bir başka değişle bireylerde herhangi bir şekilde farklılaşan ve özel ilgiye ihtiyaç duyan bireylerin akranlarından ayrıştırmadan eğitim öğretime aynı ortamlarda devam etmesi şeklinde ifade edilebilmektedir.

Türkiye'de kaynaştırma eğitiminin üç farklı modelle uygulandığı görülmektedir. Bu kaynaştırma modellerin; yarı zamanlı, tam zamanlı ve tersine kaynaştırma modelleri olduğu kabul görmektedir (Yazıcıoğlu, 2018). Tam zamanlı kaynaştırma modelinde, kaynaştırma eğitimi tanımlarında da söz edilen eğitim anlayışı benimsenmiş ve özel öğrenciler bütün gün normal düzeyde gelişim gösteren akranlarıyla aynı sınıflarda eğitim ve öğretime devam edilmiştir. Batu ve ark., 2007; Millî Eğitim Bakanlığı, 2010). Yarı zamanlı kaynaştırma, özel öğrencilerin normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı okulda eğitim almalarını destekleyen fakat özel eğitim sınıflarında eğitim desteği alan bireylerin bazı sosyal etkinliklerde ya da ders dışı etkinliklerde akranları ile zaman geçirmesini sağlayan bir kaynaştırma eğitimi modelidir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2010; Aral, 2011). Tersine kaynaştırma modelinde, ise genel eğitime devam eden normal düzeyde gelişim gösteren bireylerin özel öğrencilerin sınıfına yerleştirilerek belirli vakitlerde de olsa etkileşim fırsatlarının sunulduğu alternatif bir modeldir (Poorman, 1980). Uluslararası literatürde bu modellerden daha farklı modellerin de ele alındığı ve ilgili çalışmaların sürdürüldüğüne ve sorunlara çözümler arandığına dair bilgiler yer almaktadır (Guralnick, 2001). Bu noktada önemli olan, modellerin uygulanmasının yanı sıra iş birliğinin gerçekleştirilmesidir. Dolayısıyla kaynaştırma eğitim modeli uygulamalarında ba-

şarı elde edilebilmesi için okul müdürü, müdür yardımcısı, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni, özel eğitimi öğretmeni, branş öğretmenleri, ebeveynler ve gereksinim duyulan herkesin iş birliği içerisinde, çalışmalar yapması gerekmektedir (Karaca, 2018). Sucuka ve Kimmet (2003) de bu konuda, özellikle öğretmen ve ailelerin iş birliği içerisinde özel çocukların gelişiminin desteklenmesinin önemli olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca kaynaştırma uygulamalarının niteliğinin artması amacıyla fiziksel düzenlemeler ve iş birliğinin yapılması, bireyselleştirilmiş eğitim programlarında, destek eğitim hizmetlerinin ve özellikle de bu araştırmanın özünü oluşturan eğitimcilerin yaklaşım ve tutumlarının mesleki yeterliliklerinin önemli olduğu görülmektedir (Cook ve Friend, 2010; Hornby, 2015).

Tutum kavramı ise en genel itibarıyla, tutulan yol, tavır anlamına gelmektedir (Türk Dil Kurumu, 2023). Tutum, bireyin herhangi bir olay veya durum karşısında ortaya konması beklenen davranışların bir biçimi şeklinde açıklanmaktadır (İnceoğlu, 2010). Ergenlik döneminde, yenilik anlayışına taban tabana zıt bir görüşle tutumların farklılık göstermesi isteği olarak ifade edilebilir. Bu görüşte çevrenin insan yaşamına ne kadar önemli olduğunu meydana koyar ve bu deneyimlerin, gözlemlerin, kişisel gelişimi ve daha birçok durumun tutumlar üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (Albay ve Yazarer, 2018; Çolak, 2019; Aksu ve Bıyık, 2022). Nitekim eğitimin kalitesi, mesleki düzeyde yeterlilik, gelişim programları kapsamında hizmet içi eğitimler de kaynaştırma eğitimi için önemli bir hale gelmekte ve bu konudaki tutumlar da özel çocukların gelişimini etkileyebilmektedir. Ford ve Fraizer (2001), öğretmenlerin mesleki düzeyde yeterliliklerinin ve aynı zamanda kişilik niteliklerinin öğrencilerin akademik gelişimlerini etkilediğini ifade etmektedir.

Özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencilerin gelişimlerinin en iyi şekilde desteklenmesi ve kaynaştırma eğitimi uygulamalarına fayda sunulabilmesi için öğretmenlerin ve diğer tüm paydaşların bilgi ve tecrübesi yadsınamaz bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda, sportif etkinliklerin rehabilite edici özelliklerinde dikkate alındığı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin alandaki desteklerinin de önemli bir yer alacağı düşünülmektedir. Ayrıca spor, rehabilite edici özelliğinin yanı sıra bireylerin topluma kazandırılması gibi olumlu etkiler oluşturmaktadır (Canpolat, 2020). Spor aracılığıyla özel çocukların paylaşma duyguları, iletişim kurma becerileri ve kendilerine olan özgüvenleri gelişmektedir (Sonuç, 2012). İlhan (2008) beden eğitimi ve sporun eğitilebilir zihinsel engelli çocukların sosyalleşmesinde etkili olduğuna değinmiştir. Edinilen bu bilgiler ışığında, yapılan bu çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bazı değişkenlere göre kaynaştırma eğitimine yönelik tutum düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Grubu (Evren-Örneklem)

Araştırmada, nicel araştırmalar yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri; çok sayıda elemandan oluşan evrende, evren hakkında genel bir kanıya varılması amacıyla evrenin tamamı veya evrenden alınacak bir grup, örnek veya örneklem üzerindeki yapılan taramalar olarak ifade edilmektedir (Karasar, 2009). Araştırmanın evrenini, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Antalya ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Tip I hata (α), 0,05 ve tip II hata (β) 0,20 olduğunda 190 kişi gerektiği PASS 2008 programında güç analizi ile hesaplandı. Araştırma örneklemi 2022-2023 eğitim ve öğretim yılında Antalya ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda en az 1 yıl boyunca ilköğretim, ortaokul ya da lise kademesinde görev yapan 96'sı kadın, 106'sı erkek toplam 202 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin demografik özelliklerine ait bilgileri için "Kişisel Bilgi Formu", kaynaştırma eğitime yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla da Laçın ve Taşlıbeyaz (2020) tarafından geliştirilen, geçerlik ve güvenilirliği yapılan "Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeği (KETÖÇ)" kullanılmıştır.

Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda, demografik özellikler kapsamında; cinsiyet, yaş, mezun olunan bölüm, mesleki deneyim, görev yapılan kademe, çocuk durumu, ailede ya da yakın çevrede engelli bir birey durumu, ailede ya da yakın çevrede bulunan bireyin engel türü sorularına yer verilmiştir.

Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeği (KETÖÇ): Laçın ve Taşlıbeyaz (2020) tarafından geliştirilen, geçerlik ve güvenilirliği yapılan KETÖÇ, likert tipindedir. 5'li likert tipinde olan ölçek, 12 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu 4 alt boyut; sınıf, okul, aile ve başarı alt boyutudur. Ölçeğin puanlanması; "kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), emin değilim (3), katılıyorum (4) ve kesinlikle katılıyorum (5)" şeklindedir. Ölçek alt boyut puanlarına göre yorumlanabildiği gibi, toplam ölçek puanı da alınabilmektedir. 2, 3, 6, 10 ve 11. ölçek maddeleri ters puanlanmaktadır. Ayrıca 1, 2 ve 3. Ölçek maddeleri sınıf boyutuna, 8, 9, 10 ve 11. ölçek maddeleri okul boyutuna, 5. ve 7. ölçek maddeleri aile boyutuna ve 4, 6 ile 12. ölçek maddeleri başarı boyutuna yöneliktir. Sınıf boyutundan alınabilecek en düşük puan 3, en yüksek puan, 15'tir. Okul boyutundan alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan, 20'dir. Aile boyutundan alınabilecek en düşük puan 2, en yüksek puan, 10'dur. Başarı boyutundan alınabilecek en düşük puan 3, en yüksek puan, 15'tir.

Cronbach alpha katsayısı, alt bölümlere göre aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir: Toplam ölçek 0,74, sınıf alt boyutu için 0,86, okul alt boyutu için 0,72, aile alt boyutu için 0,76 ve başarı alt boyutu için 0,74 olarak bildirilmiştir. Bu araştırmada ise toplam ölçek için cronbach alpha katsayısı 0,63, sınıf alt boyutu için 0,75, okul alt boyutu için 0,73, aile alt boyutu için 0,62 ve başarı alt boyutu için 0,53 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin demografik özelliklerine ait bulgular için istatistik (frekans ve yüzde analizi) yapılmıştır. Verilerin çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanmış ve elde edilen değerlere göre verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda, verilerin +1,5 ile -1,5 aralığında olduğu görülmüş (Tabachnick ve Fidell, 2013) ve veriler normal dağılım gösterdiği için analizlere bu yönde devam edilmiştir. Dolayısıyla ilişkisiz örneklerde ortalama puanların karşılaştırılması için (Varyans analizi, tek yönlü ANOVA, bağımsız örneklem t-testi), anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için de Tukey testi uygulanmıştır. Verilerin analizi ve çözümlenmesinde ise SPSS paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, katılımcıların kaynaştırma eğitimi tutum ölçeğine verdikleri cevaplar ve değişkenler doğrultusunda elde edilen verilerin analizlerine ve yorumlamalarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmada kullanılan kaynaştırma eğitimi tutum ölçeğine ait betimsel analiz sonuçları

Ölçek	Alt Boyutlar	n	x	ss	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeği	Sınıf	202	10,0792	1,56887	,594	1,247
	Okul		17,7475	2,20597	-,841	,282
	Aile		8,9505	1,22881	-1,059	,287
	Başarı		12,1881	1,73757	-,437	,032
Ölçek Toplam Puan			48,9653	4,29552	-,292	,176

Tablo 1’ye göre, beden eğitimi öğretmenlerinin “Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeğinden aldıkları puanların çarpıklık ve basıklık katsayıları +1,5 ile -1,5 aralığındadır. Tabachnick ve Fidell (2013) bu değerlerin (+1,5 ile -1,5) normal dağılım için yeterli kabul edilebileceğini belirtmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitime ilişkin tutumlarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

Kaynaştırma Eğitime İlişkin Tutum	Cinsiyet	n	x	ss	sd	t	p
Sınıf Boyutu	Kadın	96	10,0625	1,47122	200	-,145	,885
	Erkek	106	10,0943	1,65919	199,915		
Okul Boyutu	Kadın	96	18,2292	1,93298	200	3,041	,003**
	Erkek	106	17,3113	2,35175	198,187		
Aile Boyutu	Kadın	96	9,2188	1,00737	200	3,055	,003**
	Erkek	106	8,7075	1,35904	192,670		
Başarı Boyutu	Kadın	96	12,1875	1,73091	200	-,005	,996
	Erkek	106	12,1887	1,75181	198,476		
Toplam	Kadın	96	49,6979	3,75883	200	2,356	,019*
	Erkek	106	48,3019	4,64793	197,545		

*p<0,05 **p<0,01

Tablo 2'ye göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre “okul” (t=3,041; p<0,01) ve “aile” alt boyutları (t=3,055; p<0,01) ile toplam ölçek (t=2,356; p<0,05) ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Fakat cinsiyet değişkeni açısından diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0,05).

Veri sonuçlarına göre, okul alt boyutunda kadın beden eğitimi öğretmenleri ($\bar{x}$ =18,2292); aile alt boyutunda kadın beden eğitimi öğretmenleri ($\bar{x}$ =9,2188) ve toplam ölçek puanları bakımından kadın beden eğitimi öğretmenleri ($\bar{x}$ =49,6979) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<0,05).

Tablo 3. Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi tutumlarına ilişkin yaş değişkenine göre t-testi sonuçları

Boyut	Yaş	n	x	ss	sd	t	p
Sınıf Boyutu	Genç Yetişkin	52	10,1923	1,34366	200	,663	,508
	Yetişkin	150	10,0400	1,64206	107,607		
Okul Boyutu	Genç Yetişkin	52	17,9423	2,14580	200	,752	,454
	Yetişkin	150	17,6800	2,22952	91,910		
Aile Boyutu	Genç Yetişkin	52	8,9615	1,22012	200	,075	,940
	Yetişkin	150	8,9467	1,23586	89,840		
Başarı Boyutu	Genç yetişkin	52	12,3077	1,76611	200	,569	,571
	Yetişkin	150	12,1467	1,73161	87,336		
Toplam	Genç yetişkin	52	49,4038	4,26228	200	,858	,393
	Yetişkin	150	48,8133	4,31073	89,720		

p>0,05

Tablo 3'e göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin "Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeği"ne verdikleri cevapların yaş değişkenine göre ölçek alt boyutları ve toplam ölçek ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4. Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi tutumlarına ilişkin bölüm değişkenine göre One-Way Anova sonuçları

Boyut	Bölüm	n	x	ss	f	p
Sınıf Boyutu	Öğretmenlik	166	10,0060	1,58591	1,005	,392
	Antrenörlük	13	10,0769	1,11516		
	Spor Yöneticiliği	11	10,5455	2,06706		
	Alan Dışı	12	10,6667	1,15470		
Okul Boyutu	Öğretmenlik	166	17,8012	2,24882	,598	,617
	Antrenörlük	13	17,3846	2,32875		
	Spor Yöneticiliği	11	18,0909	1,81409		
	Alan Dışı	12	17,0833	1,83196		
Aile Boyutu	Öğretmenlik	166	8,9759	1,21581	1,131	,338
	Antrenörlük	13	8,8462	1,28103		
	Spor Yöneticiliği	11	8,3636	1,50151		
	Alan Dışı	12	9,2500	1,05529		
Başarı Boyutu	Öğretmenlik	166	12,1928	1,71946	,078	,972
	Antrenörlük	13	12,0000	2,08167		
	Spor Yöneticiliği	11	12,1818	2,22792		
	Alan Dışı	12	12,3333	1,23091		
Toplam	Öğretmenlik	166	48,9759	4,35675	,139	,937
	Antrenörlük	13	48,3077	4,23054		
	Spor Yöneticiliği	11	49,1818	4,42308		
	Alan Dışı	12	49,3333	3,79793		

Tablo 4'e göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerini Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların mezun olunan bölüm değişkenine göre ölçek alt boyutları ve toplam ölçek ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 5. Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi tutumlarına ilişkin mesleki deneyimlerine göre One-Way Anova sonuçları

Kaynaştırma Eğitime İlişkin Tutum	Mesleki Deneyim	n	x	ss	f	p
Sınıf Boyutu	1-5 yıl	20	10,4500	1,57196	1,564	,160
	6-10 yıl	42	10,1190	1,64098		
	11-15 yıl	47	10,0000	1,60163		
	16-20 yıl	39	9,8718	1,10452		
	21-25 yıl	29	10,6552	1,75816		
	26-30 yıl	20	9,4500	1,31689		
	31-34 yıl	5	9,8000	2,77489		
Okul Boyutu	1-5 yıl	20	17,9500	2,16370	1,293	,262
	6-10 yıl	42	17,9048	1,99768		
	11-15 yıl	47	17,6596	2,40720		
	16-20 yıl	39	18,0513	1,79104		
	21-25 yıl	29	16,8966	2,54032		
	26-30 yıl	20	18,3000	1,86660		
	31-34 yıl	5	16,8000	3,63318		
Aile Boyutu	1-5 yıl	20	8,6500	1,38697	,716	,637
	6-10 yıl	42	8,9762	1,19935		
	11-15 yıl	47	8,9574	1,36664		
	16-20 yıl	39	8,9744	1,11183		
	21-25 yıl	29	9,0000	1,03510		
	26-30 yıl	20	9,2500	1,16416		
	31-34 yıl	5	8,2000	1,78885		
Başarı Boyutu	1-5 yıl	20	12,2000	1,36111	1,504	,179
	6-10 yıl	42	12,2381	2,10469		
	11-15 yıl	47	12,4255	1,55682		
	16-20 yıl	39	11,8205	1,84778		
	21-25 yıl	29	11,6897	1,56076		
	26-30 yıl	20	12,9500	1,57196		
	31-34 yıl	5	12,2000	1,30384		
Toplam	1-5 yıl	20	49,2500	4,24109	,546	,772
	6-10 yıl	42	49,2381	4,76680		
	11-15 yıl	47	49,0426	4,59185		
	16-20 yıl	39	48,7179	3,96663		
	21-25 yıl	29	48,2414	3,78583		
	26-30 yıl	20	49,9500	3,63427		
	31-34 yıl	5	47,0000	6,20484		

Tablo 5'e göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların mesleki deneyimlerine göre ölçek alt boyutları ve toplam ölçek ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>.05$).

Tablo 6. Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi tutumlarına ilişkin görev kademesine göre One-Way Anova sonuçları

Kaynaştırma Eğitime İlişkin Tutum	Görev Yapılan Kademe	n	x	ss	sd	f	p
Sınıf Boyutu	İlkokul	24	9,8750	1,07592	2	0,236	0,790
	Ortaokul	120	10,1167	1,56207	199		
	Lise	58	10,0862	1,76003	201		
Okul Boyutu	İlkokul	24	17,7083	2,01039	2	0,109	0,897
	Ortaokul	120	17,7000	2,28844	199		
	Lise	58	17,8621	2,13942	201		
Aile Boyutu	İlkokul	24	8,7917	1,14129	2	0,819	0,442
	Ortaokul	120	9,0417	1,17678	199		
	Lise	58	8,8276	1,36546	201		
Başarı Boyutu	İlkokul	24	12,4167	1,44212	2	0,234	0,792
	Ortaokul	120	12,1583	1,78225	199		
	Lise	58	12,1552	1,77509	201		
Toplam	İlkokul	24	48,7917	4,33368	2	0,030	0,971
	Ortaokul	120	49,0167	4,41918	199		
	Lise	58	48,9310	4,08619	201		

Tablo 6'ya göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerini Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların görev yapılan kademeye göre ölçek alt boyutları ve toplam ölçek ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 7. Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi tutumlarına ilişkin çocuk sahibi durumuna göre t-testi sonuçları

Kaynaştırma Eğitimi İlişkin Tutum	Çocuğunuz Var Mı?	n	x	ss	sd	t	p
Sınıf Boyutu	Evet	153	10,0327	1,66788	200	-0,874	0,384
	Hayır	49	10,2245	1,21218	110,969		
Okul Boyutu	Evet	153	17,6275	2,24746	200	-1,437	0,154
	Hayır	49	18,1224	2,04769	88,043		
Aile Boyutu	Evet	153	8,9150	1,24048	200	-0,737	0,463
	Hayır	49	9,0612	1,19736	83,553		
Başarı Boyutu	Evet	153	12,1046	1,75531	200	-1,240	0,218
	Hayır	49	12,4490	1,67159	84,558		
Toplam	Evet	153	48,6797	4,30522	200	-1,702	0,092
	Hayır	49	49,8571	4,18330	83,068		

Tablo 7'ye göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerini Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların çocuk sahibi olup olmama durumuna göre ölçek alt boyutları ve toplam ölçek ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 8. Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi tutumlarına ilişkin aile ya da çevrede engelli birey durumuna göre t-testi sonuçları

Boyut	Engel Durumu	n	x	ss	sd	f	p
Sınıf Boyutu	Evet	35	10,1714	1,40348	200	,417	0,679
	Hayır	167	10,0599	1,60459	54,345		
Okul Boyutu	Evet	35	18,2	1,56806	200	1,712	0,091
	Hayır	167	17,6527	2,31008	69,039		
Aile Boyutu	Evet	35	9,0000	1,37199	200	0,240	0,812
	Hayır	167	8,9401	1,20091	45,555		
Başarı Boyutu	Evet	35	12,0857	1,97591	200	-0,345	0,731
	Hayır	167	12,2096	1,68920	44,997		
Toplam	Evet	35	49,4571	3,43291	200	0,881	0,382
	Hayır	167	48,8623	4,45718	60,716		

Tablo 8'e göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların ailesinde ya da çevresinde engelli birey olup olmama durumuna göre ölçek alt boyutları ve toplam ölçek ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 9. Öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi tutumlarına ilişkin ailesindeki ya da çevresindeki bireyin engel türüne göre One-Way Anova sonuçları

Boyut	Engel Türü	n	x	ss	f	p
Sınıf Boyutu	Zihinsel	14	10,0714	1,73046	,242	0,914
	İşitme	4	9,7500	,50000		
	Görme	2	11,0000	,00000		
	Ortopedik	14	10,2143	1,36880		
	Engel yok	168	10,0655	1,60142		
Okul Boyutu	Zihinsel	14	18,8571	1,40642	1,040	0,388
	İşitme	4	18,2500	,95743		
	Görme	2	18,0000	2,82843		
	Ortopedik	14	17,7143	1,58980		
	Engel yok	168	17,6429	2,30668		
Aile Boyutu	Zihinsel	14	9,5714	,64621	1,851	0,121
	İşitme	4	9,2500	,95743		
	Görme	2	10,0000	,00000		
	Ortopedik	14	8,5000	1,50640		
	Engel yok	168	8,9167	1,23529		
Başarı Boyutu	Zihinsel	14	12,0714	1,81720	2,691	0,032*
	İşitme	4	10,2500	2,62996		
	Görme	2	15,0000	,00000		
	Ortopedik	14	12,3571	1,59842		
	Engel yok	168	12,1964	1,69274		
Toplam	Zihinsel	14	50,5714	3,29835	1,355	0,251
	İşitme	4	47,5000	3,31662		
	Görme	2	54,0000	2,82843		
	Ortopedik	14	48,7857	2,51698		
	Engel yok	168	48,8214	4,47524		

Tablo 9'a göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların ailesindeki ya da çevresindeki bireyin engel türüne göre "başarı" alt boyutu ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < .05$). Ancak diğer alt boyutlar ile toplam ölçek puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > .05$).

Zihinsel engelli, işitme engelli, görme engelli ve ortopedik engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenleri ile herhangi bir engelli yakını olmayan beden eğitimi öğretmenleri arasında görme engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

İşitme engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenleri ile ortopedik engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenleri arasında ortopedik engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenleri; İşitme engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenleri ile herhangi bir engelli yakını beden eğitimi öğretmenleri arasında ise herhangi bir engelli yakını olmayan beden eğitimi öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının cinsiyet, yaş, mezun olunan bölüm, mesleki deneyim, görev yapılan kademe, çocuk sahibi olup olmama, ailesinde ya da yakın çevresinde engelli birey bulunup bulunmama ve ailesinde ya da çevresinde engelli birey bulunuyorsa engel türüne göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, elde edilen bulgular tartışılarak yorumlanmaya ve literatürde yer alan verilerle desteklenmeye çalışılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarında cinsiyet değişkeni açısından okul alt boyutu, aile alt boyutu ve ölçek toplam puanlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Okul alt boyutu açısından, kadın beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin okul yönetiminden erkek beden eğitimi öğretmenlerine göre daha fazla beklenti içerisinde oldukları tespit edilmiştir. Buna göre, kadın öğretmenlerin okul yönetimini kaynaştırma eğitiminin bir parçası olarak gördükleri, kaynaştırma eğitiminin ideal düzeye ulaşması için birliktelik, bütünlük ve bilgi alışverişini önemsedikleri ifade edilebilir. Aile alt boyutu açısından, kadın beden eğitimi öğretmenlerinin aile ile iş birliği noktasında erkek beden eğitimi öğretmenlerine göre daha olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durumun nedeni, kadınların detaycı olmaları, kapsamlı bir şekilde aileyi sürece dahil etmek istemeleri, sadece okuldaki eğitimin yeterli olmayacağını düşünülmesi ve iş birliğinin önemsenmesiyle açıklanabilir. Toplam ölçek puanları incelendiğinde, kadın beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının erkek beden eğitimi öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Kadınların anaç olmaları nedeniyle özel öğrencileri kabul etmede daha fazla rol oynamalarının ve günlük kelime tüketimlerinin fazla olması sebebiyle de farklı ifadeleri daha fazla kullanmalarının olumlu tutumu etkileyeceği öngörülebilir. Bu araştırma bulgusunu destekleyici çalışmalar mevcuttur (Aker, 2014; Kumar, 2016). Ancak araştırma bulgusundan farklı olarak; Eşkil ve ark. (2022)'nin çalışmasında kaynaştırma/bütünleştirme eğitimine yönelik olarak beden eğitimi ile diğer branş öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmasına rağmen erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlerden daha fazla kaygı duydukları tespit edilmiştir. Yanardağ ve ark. (2023) tarafından yapılan çalışmada, cinsiyet değiş-

kenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen, ortalama puanlar bakımından kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha olumlu tutuma sahip oldukları bildirilmiştir. Benzer şekilde Başkonus ve Öztürk (2023)'ün sosyal bilgiler, sınıf öğretmenliği ve okul öncesi öğretmen adaylarına yönelik yapmış oldukları çalışmada, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak kaynaştırmaya yönelik tutum ortalama puanlarına bakıldığında, kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre daha olumlu tutum sergiledikleri dikkat çekmektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin yaş değişkeni açısından kaynaştırma eğitimine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu durumun nedeninin, örneklem grubunun sayısıyla, genç yetişkinlik ve yetişkinlik kategorilerine ayrılan bireylerin sayılarının eşit dağılmamasıyla ilişkili olduğu ifade edilebilir. Ayrıca ölçekten alınan cevapların ortalama puanları incelendiğinde, az da olsa genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin tutumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu konuda alınan üniversite eğitiminin, meslekte edinilen tecrübelerin ve teknolojinin de etkili olduğu düşünülebilir. Araştırma bulgusundan farklı olarak Vural ve ark. (2018) tarafından yapılan çalışmada, engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümü öğrencilerinin yaş değişkeni ve engellilere ilişkin tutumları arasında bir ilişki kaydedilmiştir. Fakat bu ilişkinin negatif yönlü olduğu ve öğrencilerin yaşları yükseldikçe tutumlarının doğru orantıda düştüğü bildirilmiştir.

Bölüm değişkeni incelendiğinde, beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Farklılık bulunmaması, müfredat programlarının içeriğiyle, hizmet içi eğitim programları ve farkındalık hizmetleri ile açıklanabilir. Özellikle müfredat kapsamında, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde; 'Uyarlanmış Beden Eğitimi ve Spor', 'Özel Eğitim ve Kaynaştırma', Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümünde; 'Engellilerde Spor', Rekreasyon Bölümünde; 'Engellilerde Rekreasyon', 'Uzmanlık Alanı' derslerinin ve alan dışındaki öğretmenlik bölümlerinde de benzer şekilde 'Özel Eğitim Dersinin' yer alması katılımcıların eşit eğitim fırsatından yararlandığını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Araştırma bulgusunu destekleyici nitelikteki bir çalışmada, farklı branşlardaki öğretmenlerin branş değişkeni açısından kaynaştırma eğitimine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Kandemir ve ark., 2001). Araştırma bulgusundan farklı olarak Altunhan ve ark. (2021)'in çalışmasında ise üniversite öğrencilerinin engellilere yönelik tutumlarında bölüm değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık olmadığı bildirilmiştir.

Mesleki deneyime göre, beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Fakat katılımcıların kaynaştırma eğitimine ilişkin tutum puanlarına bakıldığında, 26-30 yıl aralığında mesleki deneyime sahip beden eğitimi öğretmenlerinin puanları daha yüksek bulunmuştur. Buna göre, mesleki alanda tecrübe kazanılmasının eğitime ilişkin tutumu arttırdığı ifade edilebilir. Hâlihazırda yeni göreve başlayan bir eğitimci ile 20

yıl ve üzerinde farklı karakterlerde, farklı yeteneklerde ve farklı bakış açısına sahip bireylerle zaman geçirmesinin tutum puanlarını artırması da olağan olarak kar-şılanmaktadır. Ek olarak anlamlı bir farklılığın olmaması, kaynaştırma eğitimine yönelik tutum puanlarının mesleki deneyim açısından birbirine yakın olduğu gö-rüşünü ortaya çıkarmaktadır. Bunun nedeni ise lisans eğitiminin niteliği, hizmet içi eğitim olanakları, teknolojik çağın gerekliliği olan inovatif düşüncenin gelişimi ve araştırma olanakları ile açıklanabilir. Araştırma bulgusuyla paralellik gösteren ça-lışmalar mevcuttur (Özer ve ark., 2006; Engin ve ark., 2014; Pamuk, 2016). Ergin ve Bozdağ (2021)'in çalışmasında ise beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel engelli bireylere yönelik tutumlarının öğretmenlerinin hizmet yılı açısından farklılık gös-terdiği belirtilmiştir. Buna göre, 10 yıl ve daha az hizmet yılına sahip öğretmenlerin daha olumlu tutum sergilediği bildirilmiştir. Bu sonuç, araştırmanın bu bulgusun-dan farklılık göstermektedir.

Bir başka araştırma bulgusuna göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğret-menlerinin görev yaptıkları kademeye göre kaynaştırma eğitimine ilişkin tutum-larda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Araştırma grubunun sayısının ve eşit da-ğılmasının bu bulgunun sonucunu etkilemiş olabilir. Ayrıca lisans eğitiminde verilen eğitimlerde gelişim dönemlerinin dikkate alınmasının, öğretmenlerin eği-tim bilimleri derslerine tabii olmasının da etkili olduğu düşünülmektedir. Karasu (2019)'nun çalışmasında da, benzer şekilde öğretmenlerin görev yaptıkları okul türünün, kaynaştırma eğitimine ilişkin tutumlarını etkilemediği ifade edilmiştir. Yine paralel olarak Yaşın ve İlhan (2021)'in çalışmasında beden eğitimi öğretmen-lerinin zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik tutumlarında çalışılan kurum değişkenine açısından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Eşkil ve ark. (2022)'nin çalışmasında beden eğitimi öğretmenleri ile diğer branş öğretmen-lerinin çalıştıkları okul seviyesi (ortaokul, lise) açısından kaynaştırma eğitimine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu çalışma, araştırma bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Katılımcıların çocuk sahibi olup olmama durumuna göre kaynaştırma eğiti-mine yönelik tutum puanları incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin çocuk sahibi olma-larının ya da olmamalarının kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarında bir etki-sinin olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Üstelik çocuk sahibi olmadığını belirten katılımcıların kaynaştırma eğitimine yönelik tutum puanlarının daha yüksek oldu-ğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre kaynaştırma eğitimine ilişkin tutumlar-da eğitimin, yetiştirilme tarzının, insani değerlerinin, ahlaki ve etik boyutların ne kadar önemli olduğunu görülmektedir. Araştırma bulgusuyla paralel şekilde Özer ve ark. (2006)'nın çalışmasında da beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel engelli çocuklara yönelik tutumlarında çocuk sahibi olup olmama değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık kaydedilmemiştir.

Diğer bir değişken olan ailede ya da yakın çevrede engelli birey olma durumuna göre, beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma puanlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu noktada, yine ailenizde ve yakınınızda engelli bir birey var mı? Sorusuna evet ve hayır yanıtını veren beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutum puanlarının eşit olduğu dikkat çekmektedir. Ancak ailesinde ya da yakın çevresinde engelli birey bulunduğunu ifade eden katılımcıların kaynaştırma eğitimine ilişkin tutum puanları daha yüksek bulunmuştur. Bu durum, toplumsal açıdan yardımseverliğe açık olunması, ihtiyacı ya da destek bekleyen bireylere yönelik hassasiyet gösterilmesi, toplumsal normlar, örf, adet ve ananelere bağlılık ile bağdaştırılabilir. Çünkü bireyler yetiştirildikleri toplumun, örfünü, âdetini, kültürel yapısını benimseyerek davranışlarını ya da hareketlerini şekillendirmektedirler. Şayet, araştırma grubunda farklı etnik kökenler ya da farklı ülkelere göre beden eğitimi öğretmenlerinin tutum puanları karşılaştırılıyorsa, bu bulgunun sonucu farklı olabilirdi. Literatürde araştırma bulgusunu destekleyen çalışmalar mevcuttur (Block ve Rizzo, 1995; Özer ve ark., 2006; Karademir ve ark., 2018; Kemeç ve ark., 2018; Acak ve Narinç, 2020; Ergin ve Bozdağ, 2021). Araştırma bulgusundan farklı olarak Yıldırım (2022)'in çalışmasında ise aile veya akrabalarda engelli birey olma durumuna göre beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmiştir. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarında, ailede ya da yakın çevrede bulunan kaynaştırma grubundaki bireyin engel türü bakımından başarı alt boyutunda anlamlı farklılık görülmüştür. Bu farklılık açısından, görme engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel, ortopedik, işitme engelli yakını olan ve engelli yakını olmayan beden eğitimi öğretmenlerine göre kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Görme engelinin diğer engel grupları ile mukayese edildiğinde, hayatının olağan akışında özellikle fizyolojik ihtiyaçlar karşılanırken bile güçlük oluşturması ile açıklanabilir. Yemek yeme, tualete gitme, yürüme gibi temel ihtiyaçlarda dahi düşme, çarpma gibi gün içinde birçok yaralanma durumlarının oluşmasının da tutum puanlarını etkilediği düşünülebilir. Bir başka yönden, ortopedik engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenlerinin işitme engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenlerine göre kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yine hayattaki ihtiyaçlar ve sorumluluklar göz önüne alındığında, ortopedik engelin sınırlılıkları açısından tutum puanlarının yüksek bulunması beklenen bir sonuç olarak söylenebilir. Fakat araştırma bulgusunun dikkat çeken noktası, engelli yakını olmayan beden eğitimi öğretmenlerinin işitme engelli yakını olan bireylere göre kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının daha yüksek olmasıdır. Bu bulguya, işitme engelinin derecesinin belirlenmesinin de önemli olabileceği, desibel aralıklarının bu bakımdan önemli olabileceği söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarında, cinsiyet ve ailesinde ya da yakın çevresinde engelli birey bulunuyorsa ve onun engel türüne göre değişiklik göstermektedir. Bununla birlikte beden eğitimi öğretmenlerinin yaş, mezun olunan bölüm, mesleki deneyim, görev yapılan kademe, çocuk sahibi durumu onların kaynaştırmaya yönelik tutumlarında etkili olmaktadır.

Cinsiyet değişkeni katılımcıların kaynaştırma eğitiminde okul ve aile alt boyutu tutumlarında önemlidir. Nitekim toplumsal cinsiyet rollerinin kültürel bağlamda etkili olduğu, paralel yapıda ataerkilliğin ve anaçlığın nesilden nesile devam ettiği kaydedilmiştir. Ayrıca sınıf ve başarı puanlarında ise kadın ve erkek beden eğitimi öğretmenlerini eşit tutum puanlarına sahip olduğu görülmüştür. Kaynaştırma eğitiminde kadın ve erkek beden eğitimi öğretmenlerinin başarı odaklı olduğu, sınıf boyutunu da göz önünde bulundurdıkları ve gelişim dönemlerinin önemli olduğu görülmektedir.

Ailesinde ya da yakın çevrede engelli birey durumu ve engel türü göre katılımcıların kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarında ise başarı boyutunda etkilidir. Görme engelli yakını olan beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna yönelik, hizmet içi eğitimlerinin artırılması, yaratıcılığı geliştiren ve üretkenliği artıran yeni programların dahil edilmesi, teknolojik ortamların artırılarak beden eğitimi öğretmenlerine yönelik eğitim verilmesi önerilebilir. Araştırma grubunun sayısının artırılarak veya bir bölgenin ele alınarak çalışmanın detaylandırılması önerilebilir. Lisans eğitiminde alınan derslerin ele alınacağı, eğitim durumunun etkisinin öngörüldüğü bir çalışma yapılarak farklı değişkenlerin etkisi dikkate alınarak çalışma alanı genişletilebilir.

Gelecekte yapılan çalışmalar için farklı branş gruplarının kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi önerilebilir. Bunun yanı sıra farklı branş grupları önünde sadece özel yetenek alanlarının ele alındığı, müzik, görsel sanatlar ve spor bilimleri alanları arasında karşılaştırmaların yapılabileceği çalışmalar ele alınabilir.

Bilgi Beyanı

Bu çalışma Özen (2024), “Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Çıkar Çatışması

Makalenin yazarları arasında, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranları

Çalışmanın Tasarlanması (Design of Study): MÖ(%50), FA(%50)

Veri Toplanması (Data Acquisition): MÖ(%100)

Veri Analizi (Data Analysis): MÖ(%50), FA(%50)

Makalenin Yazımı (Writing Up): MÖ(%100)

Makale Gönderimi ve Revizyonu (Submission and Revision): MÖ(%100)

KAYNAKLAR

- Açak, M., & Nariñç, Ç. (2020). Eğitim fakültesi öğrencilerinin engellilere yönelik tutumlarının incelenmesi (Malatya ili örneği). *GERMENİCA Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 19-27.
- Akçamete, G. (2010). *Genel eğitim okullarında özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Aker, G. (2014). Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi hakkındaki tutumları [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi], Edirne
- Aksu, A., & Bıyık, K. (2022). *Lise Öğrencilerinde fiziksel aktivite ve rekreasyonel faaliyetlere katılımda boş zaman engellerinin araştırılması*. Ankara: Duvar Yayınları
- Aksu, A., & Bıyık, K. (2022). *Lise öğrencilerinde fiziksel aktivite ve rekreasyonel faaliyetlere katılımda boş zaman engellerinin araştırılması*. Ankara: Duvar Yayınları.
- Albay, F., & Yazzer, İ. (2018). System for Control of the Physical Development and the Specific Capability of University Students Training Basketball in Turkey. *Universal Journal of Educational Research*, 6(7), 1526-1538.
- Algan, B., & Algan, M. (2013). Eğitim hakkı ve özgürlüğü bağlamında eğitim hizmetlerinin ruhsat usulü ile özel kişilere görürülmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(3), 147-194.
- Alisinanoğlu, F., Bay, N., & Şimşek, Ö. (2014). Okul öncesi eğitimde okul aile işbirliği ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1-13.
- Altunhan, A., Bayer, R., & Açak, M. Z. (2021). Mardin Artuklu Üniversitesi öğrencilerinin engellilere yönelik tutumlarının incelenmesi. *ÇOMÜ Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 61- 70.
- Aral, N. (2011). *Okul öncesi eğitimde kaynaştırma*. İstanbul: Morpa.
- Başkonuş, T., & Öztürk, D. (2023). Öğretmen adaylarının kaynaştırma/bütünleştirme eğitimine ilişkin duygu, tutum ve kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 170- 184.
- Batu, E. S. (2000). Kaynaştırma, destek hizmetler ve kaynaştırmaya hazırlık etkinlikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(04).
- Batu, E. S., & Kırcaali-İftar, G. (2007). *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Binbir, Ü., & Arastaman, G. (2021). Eğitim hakkı: Bir sistematik derleme çalışması. *OPUS- Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18, 5067- 5098.
- Block, M. E., & Rizzo, T. L. (1995). Attitudes and attributes of physical educators associated with teaching individuals with severe and profound disabilities. *Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps*, 20(1), 80-87.
- Canpolat, B. (2020). *Türkiye’de engelliler sporu yönetim organları*. Ankara: Akademisyen Yayınevi.
- Cook, L., & Friend, M. (2010). The state of the art of collaboration on behalf of students with disabilities. *Journal of Educational And Psychological*, 20, 1-8.
- Çolak, F. Ş. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Erzurum ili örneği) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Erzurum.

- Engin, A. O., Tösten, R., Kaya, M. D., & Köselioğlu, Y. S. (2014). İlköğretim öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamasıyla ilgili tutum ve görüşlerinin değerlendirilmesi (Kars İli Örneği). *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 27-44.
- Ergin, M., & Bozdağ, B. (2021). Beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel yetersizliği olan öğrencilere ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 22(2), 1286-1310.
- Eşkil, R., Akbulut, M. K., Gülşen-Eşkil, K., & İlhan, E. L. (2022). Beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin kaynaştırma-bütünleştirme eğitimine yönelik duygu, tutum ve kaygılarının incelenmesi. *Aksaray University Journal of Sport and Health Researches*, 3(1), 13-30.
- Ford, D. Y., & Frazier, T. M. (2001). Teachers of gifted students: Suggested multicultural characteristics and competencies. *Roeper Review*, 23(4), 235-239.
- Gearheart, B. R., Weishahn, M. W., & Gearheart, C. J. (1996). The exceptional student in the regular classroom. *Prentice Hall*, 1-475.
- Guralnick, M. J. (2001). A framework for change in early childhood inclusion. *Early Childhood Inclusion*, 3-35.
- Hornby, G. (2015). Inclusive special education: Development of a new theory 17rofess education of children with special educational needs and disabilities. *British Journal of Special Education*, 42(3), 234-255.
- İlhan, L. (2008). Eğitilebilir zihinsel engelli çocuklarda beden eğitimi ve sporun sosyalleşme düzeylerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 315-324.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. Ankara: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Kandemir, M. A., Kurt, K., & Apaydın, Z. (2021). Farklı branşlardaki öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 15-34.
- Karaca, M. A. (2018). *Kaynaştırma eğitimi programının öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarındaki mesleki yeterliliklerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi], Konya.
- Karadeniz, G. (2002). *Özel eğitim eğitimde kaynaştırma (Entegrasyon)* [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi], İstanbul.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Karasu, T. (2019). DKAB öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi yeterlilikleri ile duygu, tutum ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Bilimname* 37(2), 501-522.
- Kemeç, D. G., Tekkurşun Demir, G., & Koç, S. (2018). Doktor adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalıkları. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(4), 153-168.
- Kumar, A. (2016). Exploring the Teachers' Attitudes towards Inclusive Education System: A Study of Indian Teachers. *Journal of Education and Practice*, 7(34), 1-4.
- Lindsay, G. (2007). Educational psychology and the effectiveness of inclusive education mainstreaming. *British Journal Of Educational Psychology*, 77(1), 1-24.
- Milli Eğitim Bakanlığı (1997, Nisan 3). 573 sayılı özel eğitim hakkında kanun hükmünde kararname, 06.06.1997 tarih ve 23011 sayılı Resmi Gazete. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm>
- Milli Eğitim Bakanlığı (2010). İlköğretim okullarındaki kaynaştırma uygulamalarının değerlendirilmesi. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Özer, D., Baran, F., Aktop, A., & Nalbant, S. (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel engelli çocuklara ilişkin tutumlarının incelenmesine yönelik bir ön çalışma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 3-8.
- Pamuk, Y. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşleri* [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi], İzmir.
- Poorman, C. (1980). Mainstreaming in reverse with a special friend. *Teaching Exceptional Children*, 12(4), 136- 142.
- Rudd, F. (2002). *Grasping the promise of inclusion*. ERIC database ED471855.
- Sevinç, M. (2008). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Morpa Yayınları.
- Sonuç, A. (2012). *Zihinsel engellilerde sporun öfke düzeyine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi], Karaman.
- Şişman, Y. (2014). Engelliler açısından eşitlik, ayrımcılık ve eğitim hakkı. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 32, 57-85.
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu (2023, Nisan 7). *Türk dil kurumu sözlüğü*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Vural, M., Esentaş, M., & Işıkgöz, M. E. (2018). Engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümü öğrencilerinin engellilere yönelik tutumlarının incelenmesi (İnönü Üniversitesi Örneği). *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 1-11.

- Wood, W. (1998). *Adapting instruction to accomodate students in inclusive settings*. New Jersey: Prentice Hall, 1-562.
- Yanardağ, R., Konal, İ., & Baş, Ç. (2023). Öğretmenlerin kaynaştırma eğitime yönelik tutumlarının sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *Toplumsal Politika Dergisi*, 4(1), 42-51.
- Yaşın, İ., & İlhan, E. L. (2021). Beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum profilleri. *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 3(1), 30-35.
- Yazıcıoğlu, T. (2018). Kaynaştırma eğitiminin tarihsel süreci ve Türkiye’de uygulanan kaynaştırma modelleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 8(1), 92-102.
- Yılmaz, E., & Melekoğlu, M. A. (2018). Kaynaştırma eğitiminin yasa ve uygulamalardaki durumunun Türkiye ve Avrupa bağlamında değerlendirilmesi. *Osmangazi Journal of Educational Research (OJER)*, 5(1), 1-17.
- Yılmaz, F. (2022). *Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin yasal hakları*. Ankara: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Zigmond, N., & Kloo, A. (2009). What, where, and how? Special education in the climate of fullinclusion. *Exceptionality*, 17(4), 189-204.